

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/662/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414213271
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6414213271.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľky K. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. nad P. č. XX, právne zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466, proti odporcovi POHOTOVOSTĽ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o zaplatenie 772 € s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5C/191/2014-43 zo dňa 04. 02. 2015,

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Odporca je **p o v i n n ý** nahradiť navrhovateľke trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 59,84 € k rukám jej právneho zástupcu, advokáta, do troch dní.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 772 € s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne počítaný od 14. 11. 2014 až do zaplatenia, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

Z vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že účastníci uzavreli dňa 21. 04. 2011 zmluvu o úvere, na základe ktorej odporca poskytol navrhovateľke finančné prostriedky vo výške 800 €. Navrhovateľka sa zaviazala zaplatiť odporcovi uvedené sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 772 € a celkove mala zaplatiť čiastku 1 572 € v dvanástich mesačných splátkach po 131 € počnúc dňom 20. 05. 2011. V uvedenej zmluve bolo konštatované, že navrhovateľka prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania s tým, že aj keď v predmetnej zmluve o úvere bolo zaškrtnuté políčko zamestnanie ako účel, zo strany odporcu nebolo preukázané, že by finančné prostriedky boli poskytnuté na tento účel a navrhovateľka uvedenú skutočnosť spochybňovala. Zmluvu vyplňal obchodný zástupca, ktorý zaškrtnol uvedené políčko, pričom nevenoval dôslednú pozornosť tomu, aby navrhovateľke ako spotrebiteľke vysvetlil právne dôsledky zaškrtnutia uvedeného políčka ako účelu poskytnutia finančných prostriedkov. Uvedené skutočnosti podľa okresného súdu nemôžu byť na ťarchu navrhovateľky. Vzhľadom na uvedené považoval navrhovateľku pri uzatváraní zmluvy o úvere za spotrebiteľku a zmluvu uzavretú medzi účastníkmi konania ako zmluvu spotrebiteľskú uzavretú i v zmysle zákona

č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere. Po tom, ako okresný súd podrobil zmluvu kontrole, mal za preukázané, že zmluva nespĺňa podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď v zmysle § 9 ods. 2 tohto zákona, neobsahuje dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ani termín konečnej splatnosti. V zmluve nie je uvedená úroková sadzba spotrebiteľského úveru, ani ročná percentuálna miera nákladov, ani termín splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, zároveň zmluva neobsahuje ani priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov. Vzhľadom na tieto skutočnosti, teda, že zmluva neobsahuje náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. f),

i), j), k) a y) poskytnutý úver považoval okresný súd za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 tohto zákona. Keďže odporca poskytol navrhovateľke finančné prostriedky vo výške 800 € a úver je nutné považovať za bezúročný a bez poplatkov, vzniklo podľa okresného súdu navrhovateľke právo domáhať sa od odporcu zaplata sumy 772 € titulom bezdôvodného obohatenia, v dôsledku čoho návrhu navrhovateľky vyhovel, a to spolu z nárokom na príslušenstvo - úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z..

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie odporca. Rozhodnutie prvostupňového súdu považoval za nepreskúmateľné, najmä sa súd riadne nevysporiadal s charakterom zmluvy o úvere. Navrhovateľka však výslovne vyhlásila, že úver jej bude poskytnutý výlučne na náklady na reklamu, a preto zmluvu o úvere nie je možné kvalifikovať ako spotrebiteľský úver. Keďže zmluva o úvere nie je zmluvou spotrebiteľskou, nie je možné na ňu aplikovať ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, preto na jeho strane nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktoré stanovuje zákon. Navrhovateľka plnila na základe platne uzavretej zmluvy o úvere a dôvod na plnenie zo zmluvy o úvere nikdy neodpadol. Zdôraznil, že odmieta status navrhovateľky ako spotrebiteľky, zmluva o úvere bola uzavretá v zmysle Obchodného zákonníka. Na základe uvedených skutočností navrhol odvolaciemu súdu prvostupňový rozsudok zmeniť tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietne, prípadne, aby rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľka k odvolaniu odporcu v písomnom vyjadrení uviedla, že úverovú zmluvu a jej znenie nemohla nijako ovplyvniť, meniť, či upravovať, táto bola vopred predformulovaná a v takomto znení bez možnosti pripomienkovania jej bola predložená na podpis. Z dôvodu neprehľadnosti a nedodržania zákonom stanovených náležitostí zmluvy o úvere nemohla rozumieť a vyčítať z nej všetky pre ňu plynúce následky. Tvrdenie odporcu, že jej boli poskytnuté finančné prostriedky na účel výkonu zamestnania je zavádzajúce a účelové. Nemala vedomosť o tom, čo zaškrtnutie daného políčka znamená a spôsobuje a z obsahu zmluvy nie je možné dospieť k záveru, že by mala svojim podpisom vyjadriť súhlas s účelom použitia finančných prostriedkov. V tejto súvislosti poukázala na ust. § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka. K obsahu zmluvy o úvere ďalej uviedla, že obsahuje väčšie množstvo ustanovení, ktoré možno kvalifikovať ako neprijateľné zmluvné podmienky a ustanovenia, ktoré sú v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Rozhodnutie prvostupňového súdu považuje za vecne správne, preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a po preskúmaní konania, ktorému predchádzalo bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 132 O. s. p. a svoje rozhodnutie i náležite odôvodnil v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri vyhodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia je súd koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú príslušný záver o dôvodnom nároku navrhovateľky na zaplata sumy 772 € s prísl. titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Obsah odvolania odporcu je takmer zhodný z jeho vyjadreniami pred prvostupňovým súdom, neuvádza žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa okresný súd nezaoberal.

Na úvod odvolací súd poznamenáva, že námietku odporcu týkajúcu sa toho, že odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu nespĺňa zákonné požiadavky v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., považuje za námietku všeobecného charakteru bez toho, aby sám odvolateľ konkrétne uviedol, v čom je rozhodnutie prvostupňového súdu neodôvodnené a nepreskúmateľné. V odvolaní odporca poukázal len na ust. § 157 ods. 2 O. s. p., no neuviedol konkrétne, na základe čoho nemal možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, ak tento stručne, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a najmä to, akými úvahami sa pri

hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Keďže odvolací súd má za to, že odporcovi nebolo žiadnym spôsobom odňaté právo konať pred súdom, prejednal rozhodnutie okresného súdu aj vo veci samej.

Z obsahu spisu vyplýva, že návrh vo veci samej bol podaný na Okresnom súde Žiar nad Hronom na základe návrhu navrhovateľky, ktorá sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane odporcu. Účastníci konania uzavreli dňa 21. 04. 2011 zmluvu o úvere. Napriek tomu, že ide o zmluvu o absolútnom obchode v zmysle ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka uvedená zmluva je zmluvou spotrebiteľskou a v tomto rozsahu sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s právnym záverom okresného súdu. Tento právny záver vyplýva najmä z toho, že odporca ako dodávateľ vystupoval pri uzavretí jednoznačne v rámci predmetu svojej obchodnej a podnikateľskej činnosti a navrhovateľka vystupovala ako spotrebiteľka, keď pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej obchodnej ani inej podnikateľskej činnosti nekonala. Ak odporca tvrdí, že zmluva o úvere nie je zmluvou spotrebiteľskou, nakoľko navrhovateľka nemala postavenie spotrebiteľky, keďže jej úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, odvolací súd poznamenáva, že len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy na účel zamestnania tým, že v zmluve bolo zaškrtnuté tomuto zodpovedajúce políčko nepreukazuje nespotebiteľský charakter zmluvy. Tento údaj vo forme zaškrtnutia políčka neposkytuje odpoveď na otázku, či skutočne poskytnutý úver zodpovedá účelu zamestnania navrhovateľky a aký konkrétny súvis s takýmto zamestnaním, či predmetom zamestnania navrhovateľky vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Argumentácia odporcu v tomto rozsahu je preto nedôvodná, ak navyše v prípade pochybností o tom, či ide alebo nejde o zmluvu spotrebiteľskú, má dôkazné bremeno práve dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Len „zaškrtnutie“ možnosti spôsobu použitia úveru, sama o sebe neumožňuje vyvodiť záver, že nejde o zmluvu spotrebiteľskú. Navyše v zmluve je navrhovateľka označená menom, priezviskom, rodným číslom a bydliskom, číslom občianskeho preukazu, a teda z uvedených údajov nevyplýva, že by navrhovateľka ako fyzická osoba pri uzatváraní predmetnej zmluvy konala v rámci obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, resp., že by predmetný úver mal spĺňať účel na zamestnanie, na výkon zamestnania, nákladov na reklamu, ak uvedené spochybnila samotná navrhovateľka vo svojej výpovedi. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31 Cdo 660/2010, ako i rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I ÚS 1930/11, podľa ktorého je porušením práva na spravodlivý proces taká interpretácia ustanovení na ochranu spotrebiteľa a to i vo vzťahoch podriadených režimu obchodného zákonníka, ktorá vedie k odmietnutiu ich aplikácie na vzťahy, v ktorých vystupuje fyzická osoba, ktorá má podnikateľské oprávnenie, avšak v týchto vzťahoch sa ako podnikateľ nechová. V tejto súvislosti navyše odvolací súd poukazuje aj na judikatúru ESD, napr. rozhodnutie Johann Gruber proti Bay WaAG, vec C-464/01, rozsudok súdneho dvora zo dňa 20. 01. 2005.

Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania úverového dlžníka, ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný, a teda nespotebiteľský úver majúci sa riadiť výlučne úpravou v zmysle zmluvy a obchodného zákonníka, teda odporcu. Uvedené možno vyvodiť aj zo skutočnosti, že predmetná zmluva o úvere má povahu značne jednostrannej adhéznej zmluvy obsahujúcej veľké množstvo ustanovení znevýhodňujúcich dlžníka, ktorej obsah rozhodne nenasvedčuje tomu, že by jej uzatvoreniu predchádzali rokovania typické pre uzatváranie zmlúv medzi podnikateľmi. Jej forma na predtlačenom formulári skôr svedčí o skutočnosti, že bola uzatváraná bez hlbšej vzájomnej súčinnosti zmluvných strán. Nemožno teda opomenúť, že predmetná zmluva o úvere má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravidla jej obsah nemôže meniť vzhľadom na formulárovú predtlač, čo znamená, že spotrebiteľ podmienky, ktoré sú dané buď príjme, ktoré si však poskytovateľ sám v predstihu a zjavne v klude a bez časového stresu podľa svojich predstáv naformuloval, alebo zmluvný vzťah následne nevznikne. Za takéhoto stavu je spotrebiteľ v tomto prípade z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu, pričom aj z predmetnej zmluvy o úvere jednoznačne vyplýva, že jej jednotlivé časti vrátane uvedenia, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania, sú vyplňané odporcom.

Hmotnoprávnym dôvodom pre vyhovieť návrhu navrhovateľky a ňou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bol právny záver okresného súdu, podľa ktorého zmluva o úvere ako zmluva spotrebiteľská neobsahovala príslušné ustanovenia zákona č. 129/2010

Z. z., a to náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. f), i), j), k) a y) tohto zákona. Keďže zmluva neobsahovala zákonom predpokladané náležitosti, potom sa v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 tohto zákona považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov, ku ktorému správne záveru dospel aj okresný súd. Okresný súd preto dôvodne aplikoval ust. § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, keďže z predloženého prehľadu splátok plnenia titulom úhrady úveru mal za preukázané, že navrhovateľka okrem istiny vo výške 800 € zaplatila nad rámec i sumu 772 €, v dôsledku čoho odporca prijal v tomto rozsahu plnenie bez právneho dôvodu. Na základe absencie podstatných obligatórnych náležitostí v úverovej zmluve mal preto odporca nárok len na vrátenie ním poskytnutej istiny - sumy vo výške 800 €, a to bez úrokov a bez poplatkov a sumu 772 € navrhovateľka uhradila bez právneho dôvodu.

Na záver odvolací súd poznamenáva, že samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za akých dochádza ku vzniku záväzku, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarcu sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva a to formou obmedzenia autonómie vôle. Súkromné právo garantuje každému, čo najširšiu mieru možnosti slobodného jednania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým.

Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne (napr. vzťahu podnikateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo

v skutočnosti nerovnosť prostriedkov pri vzniku vzťahu spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávneho vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha

o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú, inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východných pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa vyžadovať, aby sa vo vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednania dodávateľa a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 Obchodného zákonníka, § 3 Občianskeho zákonníka alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa). V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy, obzvlášť, ak sa jedná o zmluvu formulárovú, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný. Napr. zmluvné dojednania musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť vo výrazne menšej veľkosti než okolitý text a nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Ako už bolo uvedené vyššie i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky - zmluvné dojednania uplatniť, pričom nemusia byť osobitne podpísané, avšak ich aplikácia má nielen formálne obmedzenia,

o ktorých už odvolací súd pojednával, ale i obsahové obmedzenia. Obchodné podmienky, či zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť najmä k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy uvádzať dojednania technického či vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich dodávateľ v často neprehľadnej zložite formulovanej a malým písmom písanej skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najpravdepodobnejšie uniknú. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu so spotrebiteľom poctivo a takémuto konaniu dodávateľa nie je možné priznať právnu ochranu.

Okresný súd sa preto správne v odôvodnení rozhodnutia zamerail len na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce, pretože všeobecný súd - prvostupňový súd

nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Okresný súd správne rozhodol i o náhrade trov prvostupňového konania, ak rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v odvolacom konaní, ktorú skutočnosť odvolací súd konštatuje aj napriek tomu, že konkrétnymi dôvodmi výrok o náhrade trov konania nebol odvolaním napadnutý, avšak ide v zmysle ust. § 206 ods. 2 O. s. p. o výrok súvisiaci.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v odvolacom konaní. V odvolacom konaní odporca úspešný nebol, preto mu nevznikol nárok na ich náhradu. Úspešným bol v odvolacom konaní navrhovateľ, ktorý si náhradu trov odvolacieho konania uplatnil riadne a včas, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia, a to za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu odporcu v zmysle § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej v texte len „vyhláška“) + 1 x režijný paušál v zmysle ust. § 16 ods. 3 vyhlášky s tým, že úkon je vo výške 51,45 € a režijný paušál vo výške 8,39 €. Odporca je tak povinný nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia spolu vo výške 59,84 €, a to k rukám jej právneho zástupcu ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 149 ods. 1 O. s. p..

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.